

Recenzijas paraugs

Lai arī Andreja Upīša stāsts “Sūnu Ciema zēni” tapis tālajā 1940. gadā, darbā tēlotās problēmas ir aktuālas – slinkums, māņticība, paštaisnums un cita labuma tīkošana nav svešas arī mūsdienās. Stāsta darbība notiek Sūnu Ciemā.

Stāstā sekojam līdzī trīs ceļinieku – Ješkas, Andra un Bukstiņa – piedzīvojumiem, meklējot Laimes lāci. Laimes lācis ir mītisks (vai mistisks) dzīvnieks, kura atvešana uz Sūnu ciemu atrisinātu visas problēmas – savestu kārtībā darbarīkus, notīrītu ceļu līdz upei, izārstētu slimības, padarītu dzīvi vieglu un patīkamu. Ceļinieku izvēle spilgti norāda cieminieku egoismu – bīstamajā ceļā (jo nav zināms, kur un cik ilgi jābrauc) tiek sūtīts atraitnes dēls Ješka. Tieši Ješka Raganu krogā apjauš, ka īsti nevar paļauties uz saviem ceļabiedriem un ka atbildība par brauciena iznākumu jāuzņemas viņam. Atbildības izjūta, drosme un attapība palīdz zēnam izdomāt, kā pamudināt sūnciemišus mainīt savu ikdienu pašiem. Andrejs Upīts neapšaubāmi ir vārda meistars. Darbā bagātīgi izmantoti frazeoloģismi, dažādi leksikas slāņi – sarunvaloda (tak, smuki) , vecvārdi (ārstniece, pastalas, vīzes, kāss), barbarismi (stārks, špāsis, brandvīns, šķiņkot, brūte). Dabas aprakstos sastopami brīnišķīgi redzes gleznu tēlojumi ar spilgtiem epitetiem un personifikācijām (Mēness gan kaunējās saules, sadilis šauriņš, šauriņš kā piena kubliņa stīpa, viņš mudīgi vien brida prom pa pretimkūpošo, zaļgano sala tvaiku).

Lasot stāstu, ne reizi vien smējos, ne reizi vien šausminājos par varoņu rīcību. Zinu, ka daudziem nepatīk lasīt šo stāstu, jo tā lasīšana prasa gan prasmes, gan zināšanas, taču darbs noteikti ir pūļu vērts. Man tas lika kritiskāk paskatīties pašam uz sevi un padomāt, vai arī es negaidu savu Laimes lāci, kas atnāks manā vietā izpildīt mājas darbus. Es apbrīnoju Andreja Upīša spēju ieskatīties cilvēku raksturos un attēlot tos tā, ka pēc vairākiem gadu desmitiem darbs vēl arvien ir mūsdienīgs.